

Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai - jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC-LV)

Izaicinājumi sociālās inovācijas veicināšanai Latvijā no izglītības perspektīvas

Projekta «Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai» 1. un 2. posma rezultāti

Dr.paed. Svetlana Surikova (Latvijas Universitāte)

Dr.paed. Karine Oganisjana (Rīgas Tehniskā universitāte)

2015. gada 15. oktobris, RTU Inženierekonomikas un vadības fakultāte, Kalnciema iela 6
RTU konferences apakšsekcija “Valsts pētījumu programma EKOSOC-LV: „Inovācijas un uzņēmējdarbības attīstība Latvijā atbilstoši viedās specializācijas stratēģijai” & „Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai””

Projekta «Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai» mērķis

- ▶ **Izveidot sociālās inovācijas modeli, kas** sekmētu ekonomisko demokrātiju, sociālā un cilvēkkapitāla attīstību, **paaugstinātu valsts institūciju, uzņēmumu un Latvijas iedzīvotāju sadarbību sabiedrības problēmu risināšanā un motivētu ar saviem radošajiem risinājumiem pašorganizēties un aktīvi piedalīties sociālās inovācijas procesā, stiprinot sabiedrības drošumspēju un veicinot tās ilgtspējīgu attīstību.**

1.posma gaita un rezultāti (I)

PĒTĪJUMA TEORĒTISKĀ DAĻA

► Informācijas avotu atlase un analīze:

Vairāk nekā 70 avoti tika atlasīti analīzei (t.sk. žurnālu raksti; maģistra/doktora darbi, konferenču rakstu krājumi, PowerPoint prezentācijas; citu projektu un iniciatīvu (piemēram, *The Young Foundation & NESTA*, *OECD*, *TEPSIE*, *SI-DRIVE*, *Social Innovation Europe Initiative*, *Bureau of the European Policy Advisers (BEPA)*, *European Commission*) ietvaros izstrādātie materiāli (ziņojumi, pārskati, rokasgrāmatas, vadlīnijas u.c.).

Atlasīto informācijas avotu analīzes rezultātā ir tapis **multidisciplinārs literatūras apskats**:

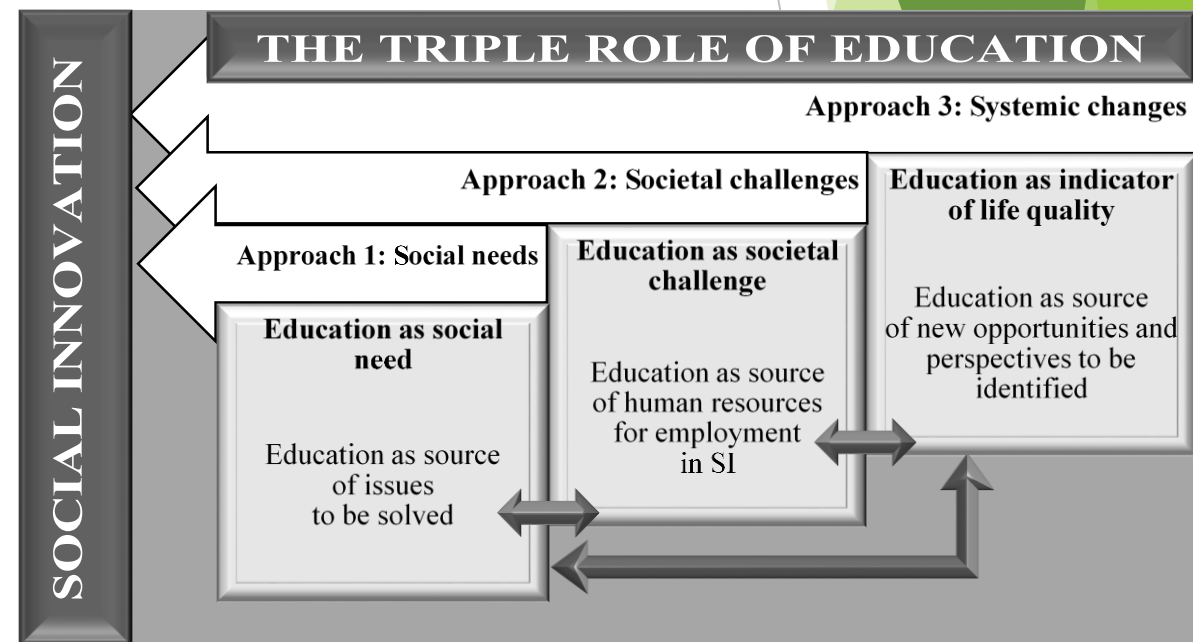
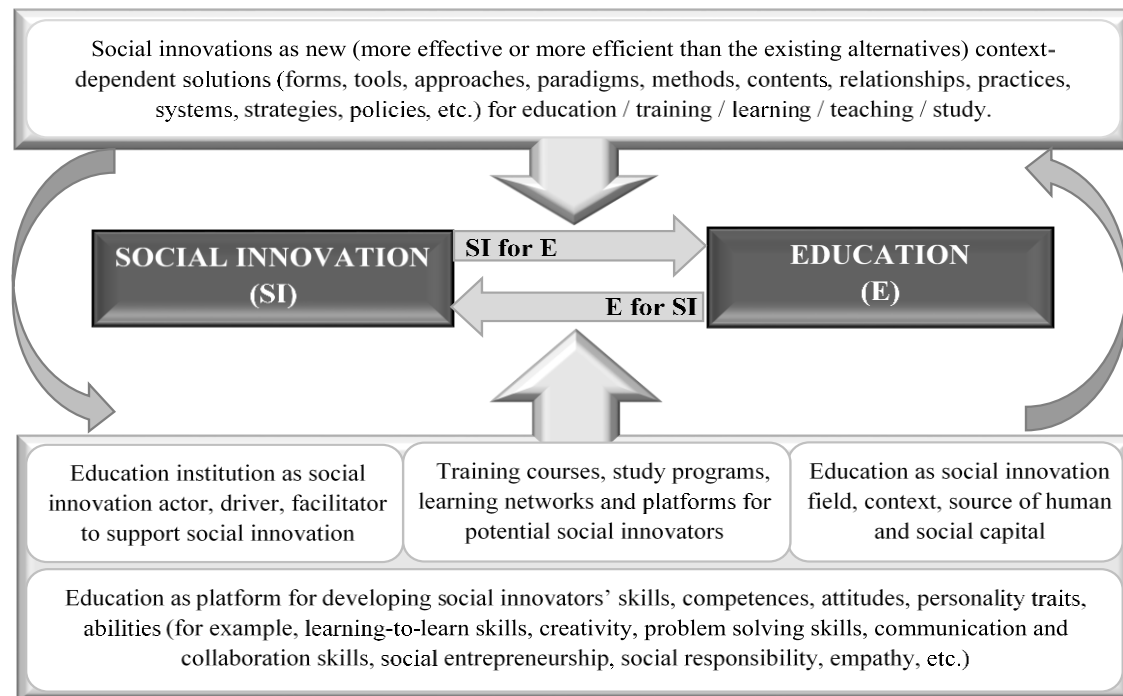
- Sociālās inovācijas definīcijas;
- Sociālās inovācijas pamatelementi un pamatiezīmes;
- Sociālās inovācijas tipoloģija;
- Sociālās inovācijas sfēras, sektori un līmeņi;
- Sociālās inovācijas procesi un modeļi;
- Sociālās inovācijas indikatori un mērīšanas instrumenti;
- Sabiedrības iesaiste sociālās inovācijas procesos;
- Šķēršļi sociālās inovācijas ceļā;
- Sociālās inovācijas, izglītības un ģimenes savstarpējās sakarības un atkarības;
- Dažādas pieejas sociālās inovācijas būtības izpratnei un izpētei;
- Secinājumi un ieteikumi empīriskā pētījuma veikšanai;
- Bibliogrāfija;
- Glosārijs.

1. posma gaita un rezultāti (II)

Tika meklētas un analizētas sociālās inovācijas un izglītības savstarpējās sakarības un atkarības:

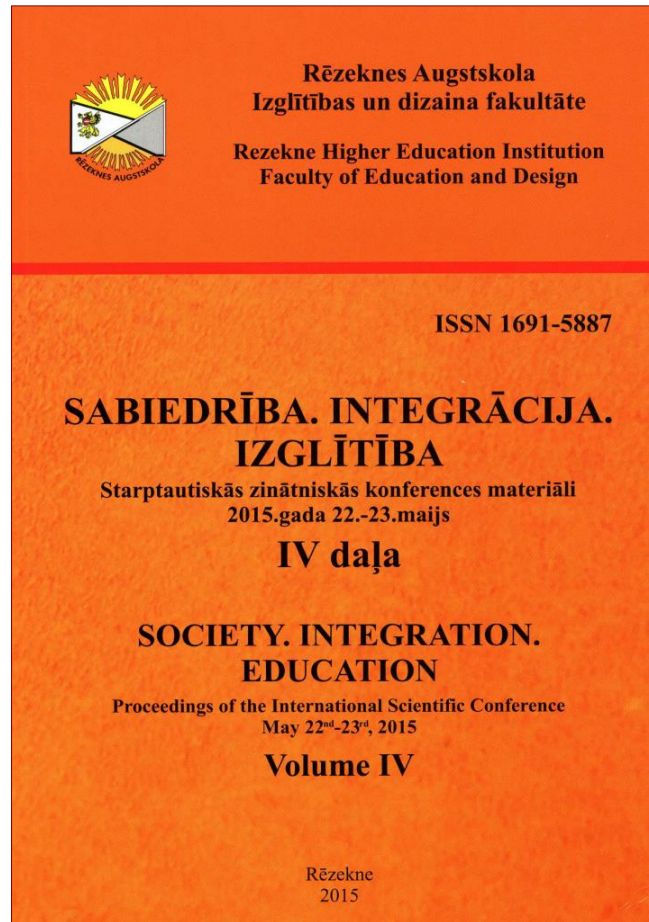
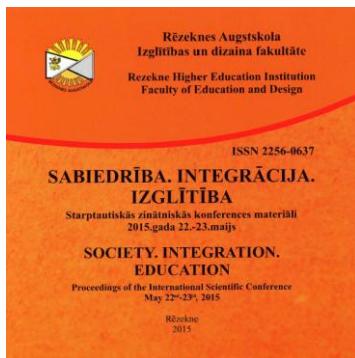
- ▶ **Sociālā inovācija izglītībai:** atbalsts, kvalitātes uzlabošana, efektivitātes veicināšana, transformācija u.c. (Pol & Ville, 2009; OECD, 2008, 2013; European Commission, 2011; Bulut et al., 2013; Krlev et al., 2013; Ümarik et al., 2014);
- ▶ **Izglītība sociālajai inovācijai:** atbalsts, iedvesma, veicināšana, radīšana, aprobēšana u.c. (European Commission, 2011; Mancabelli, 2012; Nichols et al., 2013; Bhatt & Altinay, 2013; TEPSIE, 2014);
- ▶ **Teorētiskās analīzes rezultātā ir tapuši divi konceptuālie modeļi:** 1) sociālās inovācijas un izglītības mijiedarbības modelis; 2) izglītības trio-lomas sociālās inovācijas sekmēšanā modelis:

Avots: Surikova, Oganisjana & Grinberga-Zalite, 2015

1. posma gaita un rezultāti (III)

Pētījuma teorētiskās daļas rezultāti (ar akcentu uz izglītības lomu sociālās inovācijas procesu sekmēšanā) tika prezentēti Rēzeknes Augstskolas starptautiskajā konferencē «Sabiedrība. Integrācija. Izglītība.» 2015. gada 22. maijā. Raksts tika publicēts konferences rakstu krājumā.

Electronic format: [Volume IV](#)
[Abstract](#); [Full paper \(pdf\), 11 p.](#)

2.posma gaita un pirmie rezultāti (I)

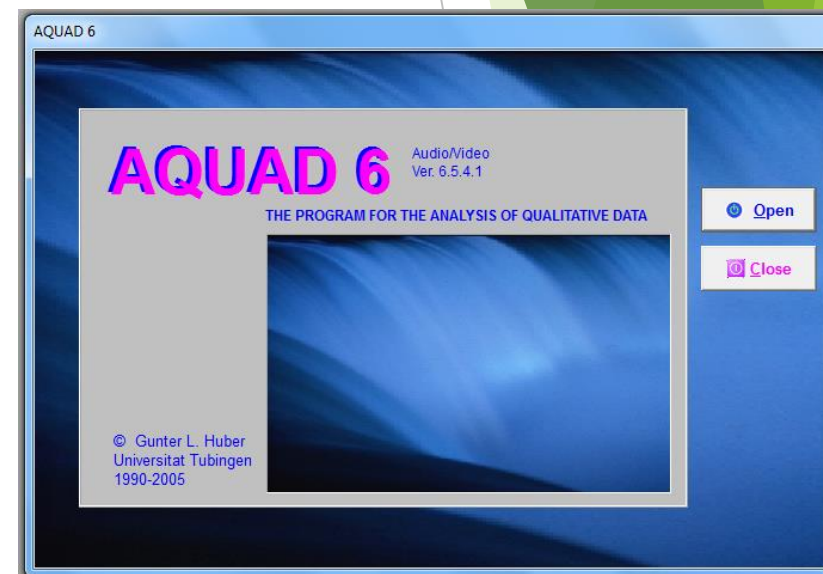
PĒTĪJUMA EMPĪRISKĀ DĀĻA

- ▶ Fokusgrupas diskusijas sagatavošana (2015. gada aprīlis-maijs) un moderēšana (20.05.2015.):
  - ▶ 15 dalībnieki (8 pieaicinātie speciālisti, 7 projekta komandas locekļi);
  - ▶ 14 jautājumi;
  - ▶ video filmēšana.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (II)

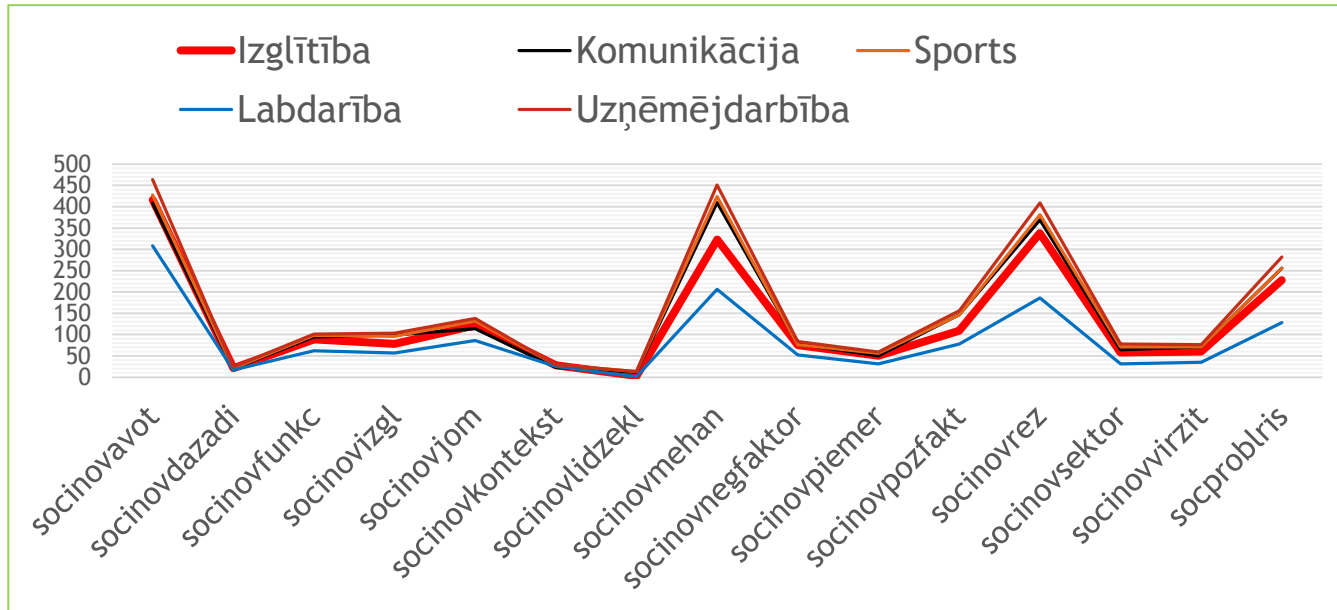
- ▶ Fokusgrupas diskusijas videoierakstu transkribēšana (atb. Linda Kelle):
  - ▶ Viens *MS Word* fails ar visu fokusgrupas diskusijas jautājumu transkriptiem.
- ▶ Kvalitatīvo datu sagatavošana atvērtajai kodēšanai **AQUAD 6** vidē (atb. Karine Oganisjana un Svetlana Surikova):
  - ▶ 14 *RTF* (*rich text format*) faili (katrs fails atbilst vienam fokusgrupas diskusijas jautājumam).
- ▶ Kvalitatīvo datu atvērtā kodēšana no izglītības perspektīvas **AQUAD 6** vidē (atb. Karine Oganisjana un Svetlana Surikova):
  - ▶ 15 metakodi (katrs ietver sevī 2-55 konceptuālos kodus);
  - ▶ profilkodi (dzimums: siev., vīr.; pārstāvētā darba joma: izglītība, komunikācija, uzņēmējdarbība, sports un labdarība);
  - ▶ runātāju kodi katram pieaicinātajam speciālistam (*speaker codes*).
- ▶ Kvalitatīvo datu apstrāde, analīze un interpretēšana no izglītības perspektīvas **AQUAD 6** un *MS Excel* vidē (atb. Karine Oganisjana un Svetlana Surikova):
  - ▶ Biežumu tabulas (*frequency tables*);
  - ▶ Mijšakarību noteikšana (*linkages*);
  - ▶ Likumsakarību, nosacījumu kombināciju noteikšana (*implicants*).

<http://www.aquad.de/en/>

2.posma gaita un pirmie rezultāti (III)

Metakodu biežumu sadalījums pēc fokusgrupas diskusijas dalībnieku pārstāvētajām darba jomām

	A	B	C	D	E	F	G
socinovavot	464	428	416	408	428	308	464
socinovdazadi	24	21	21	20	21	17	24
socinovfunkc	101	93	89	94	98	62	101
socinovizgl	103	86	78	99	96	57	103
socinovjom	138	132	122	114	132	86	138
socinovkontekst	29	28	28	23	29	25	29
socinovlidzekl	13	3	3	12	13	1	13
socinovmehan	451	370	323	410	424	206	451
socinovnegfakt	81	73	72	76	73	49	81
socinovnegfaktor	84	76	75	78	76	52	84
socinovpiem	58	55	49	49	55	30	58
socinovpiemer	59	56	50	50	56	31	59
socinovpozfakt	156	127	109	147	146	78	156
socinovrez	409	363	338	369	381	186	409
socinovsektor	78	67	58	64	71	31	78
socinovvirzit	76	66	60	71	71	35	76
socproblris	282	248	228	256	256	128	282

A: /vir
 B: /siev
 C: /izgl
 D: /kom
 E: /sport
 F: /labd
 G: /uzn

Table analysis (Project: fokusgrupa) Frequencies

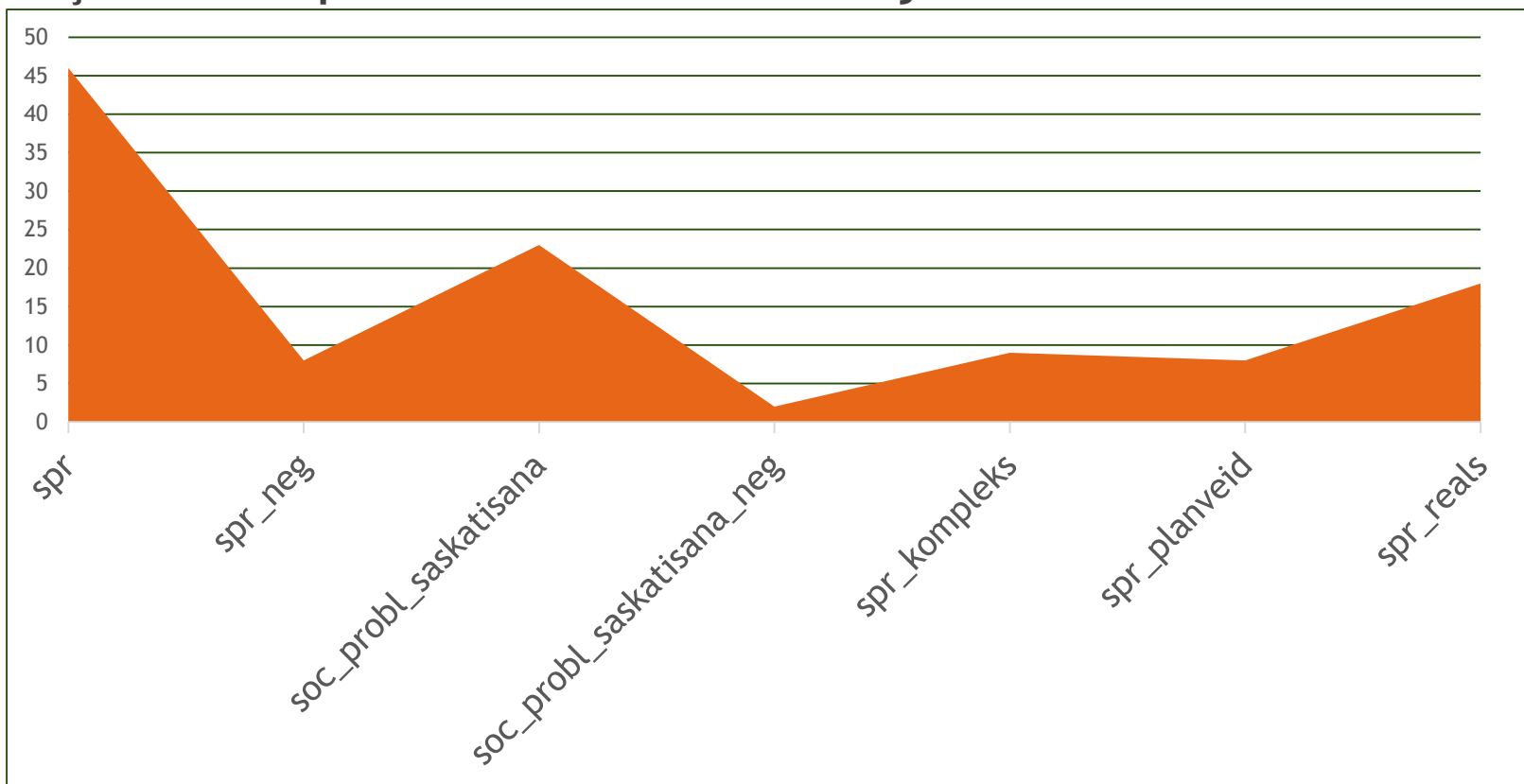
Izaicinājumi no izglītības perspektīvas tiks analizētas saistībā ar šādiem metakodiem:

- Sociālo problēmu risināšana;
- Sociālās inovācijas procesu realizēšanas mehānismi;
- Sociālās inovācijas virzītāji un realizētāji;
- Sociālās inovācijas avoti;
- Sociālās inovācijas attīstību traucējošie faktori;
- Sociālās inovācijas radīšanas konteksts;
- Sociālā inovācija un izglītība;
- Sociālā inovācija (dažādas domas).

2.posma gaita un pirmie rezultāti (IV)

Metakodā «Sociālo problēmu risināšana» (*socproblris*)
iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

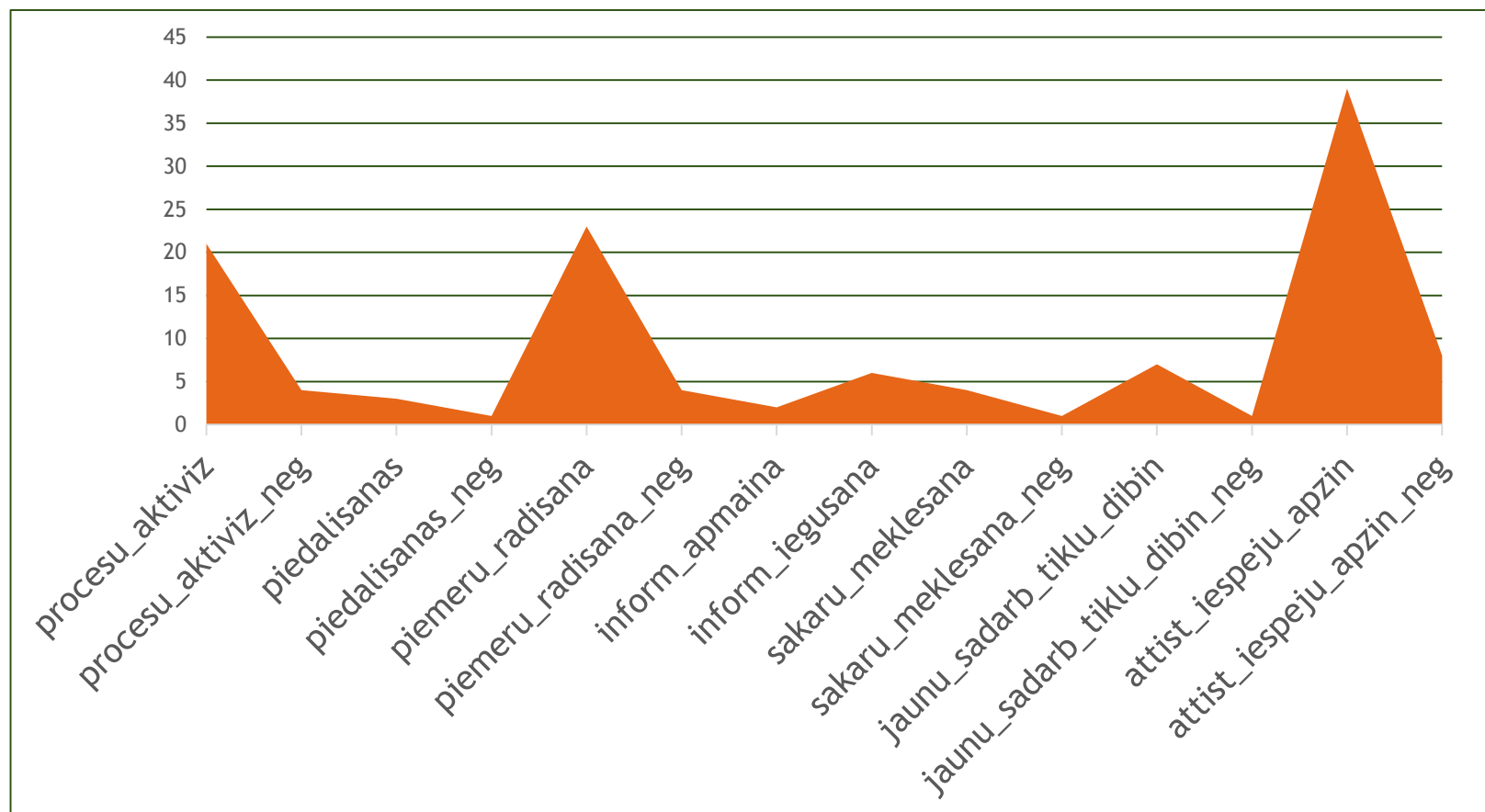

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Sociālo problēmu saskatīšanas prasmes;
- Sociālo problēmu risināšanas (kompleksas, plānveidīgas, reālas u.c.) prasmes.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (V)

Metakodā «Sociālās inovācijas procesu realizēšanas mehānismi» (*socinovmehan*) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums (1)

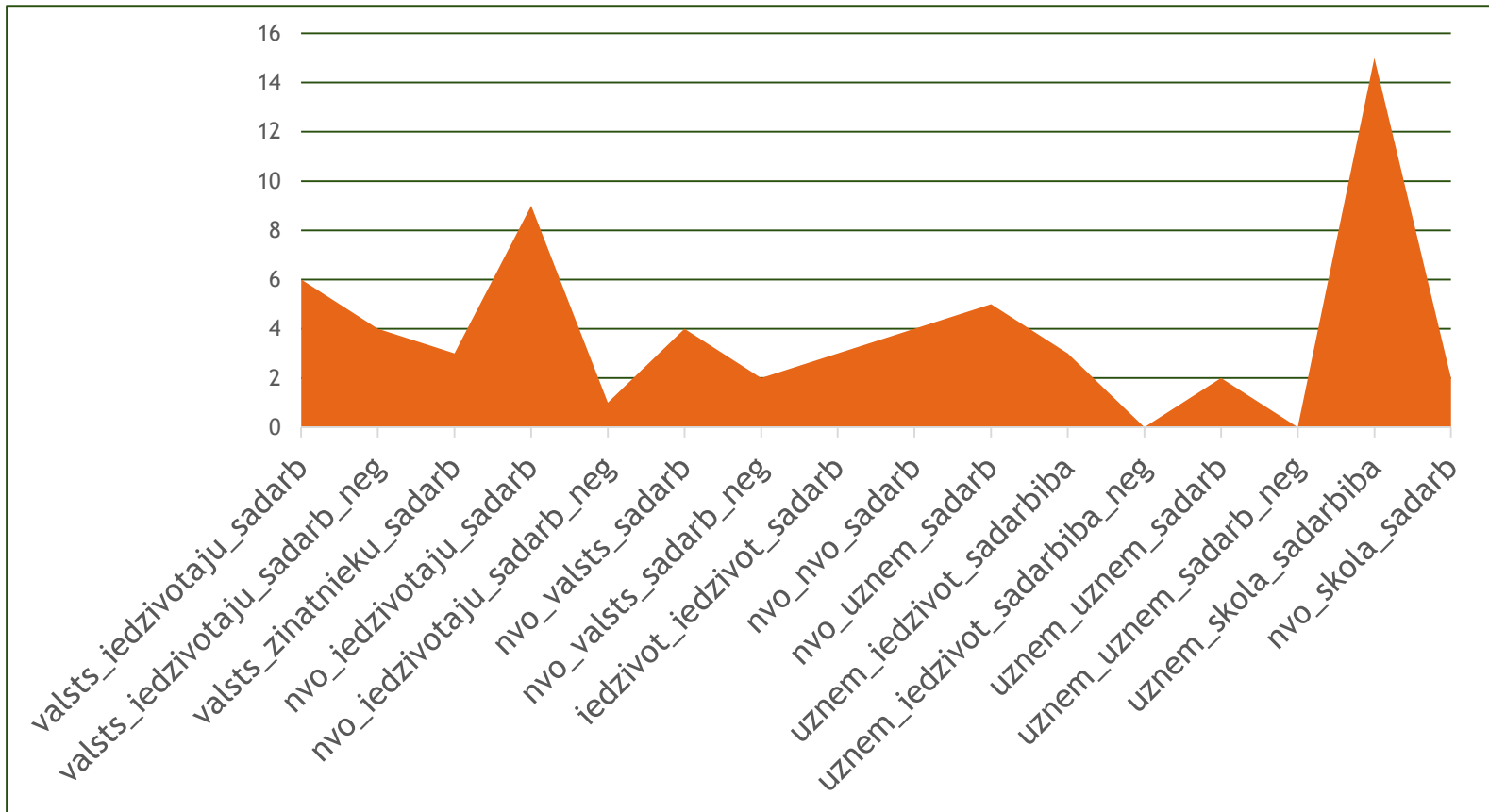

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Attīstības iespēju apzināšanās;
- Sociālo prasmju pilnveide (informācijas apmaiņa, sakaru meklēšana, līdzdalība, sadarbības tīklu veidošana, interešu ievērošana);
- Pozitīvu piemēru rādīšana un procesu aktivizēšana.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (VI) Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

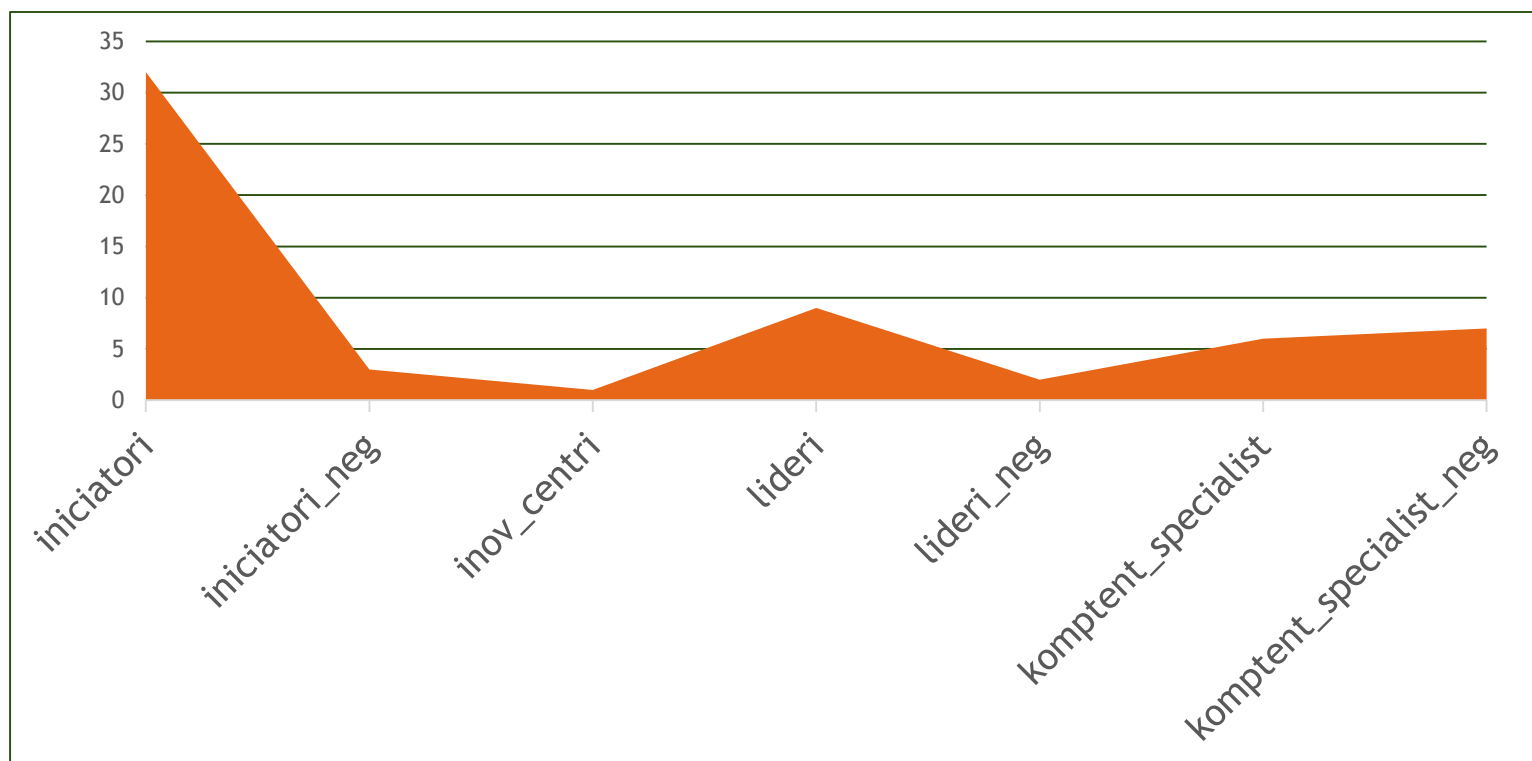
Metakodā «Sociālās inovācijas procesu realizēšanas mehānismi» (socinovmehan) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums (2)

- Sadarbības iespēju saskatīšana un izmantošana dažādos līmeņos (indivīda, organizācijas, valsts);
- Izglītības iestādes kā iedzīvotāju, uzņēmumu, NVO u.c. sadarbības partneri.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (VII)

Metakodā «Sociālās inovācijas virzītāji un realizētāji» (*socinovvirzit*) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

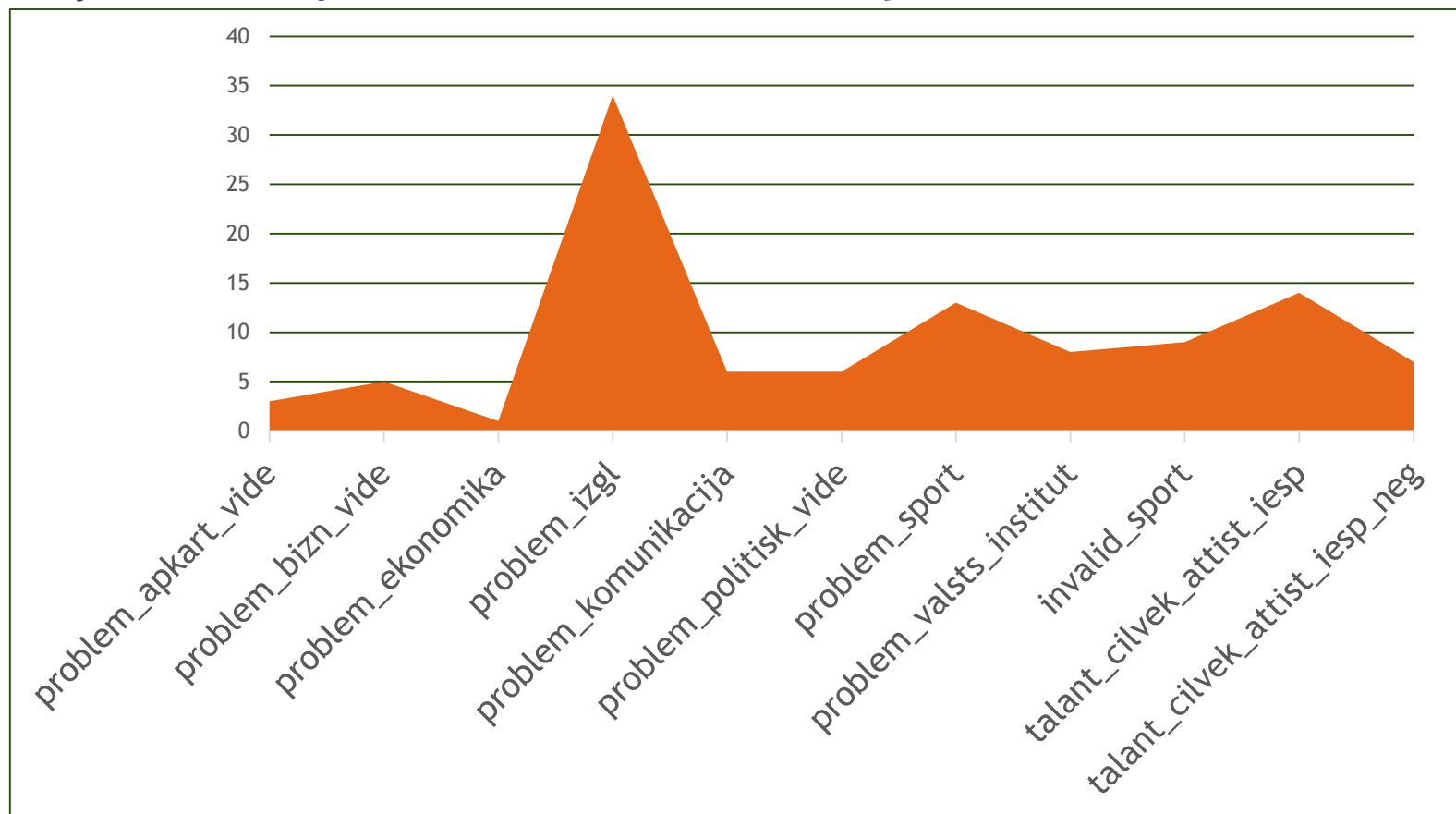

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Līderības prasmes;
- Augsti kvalificēti, kompetenti, konkurētspējīgi darbinieki;
- Izglītības kvalitātes līmenis.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (VIII)

Metakodā «Sociālās inovācijas avoti» (*socinovavot*)
iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

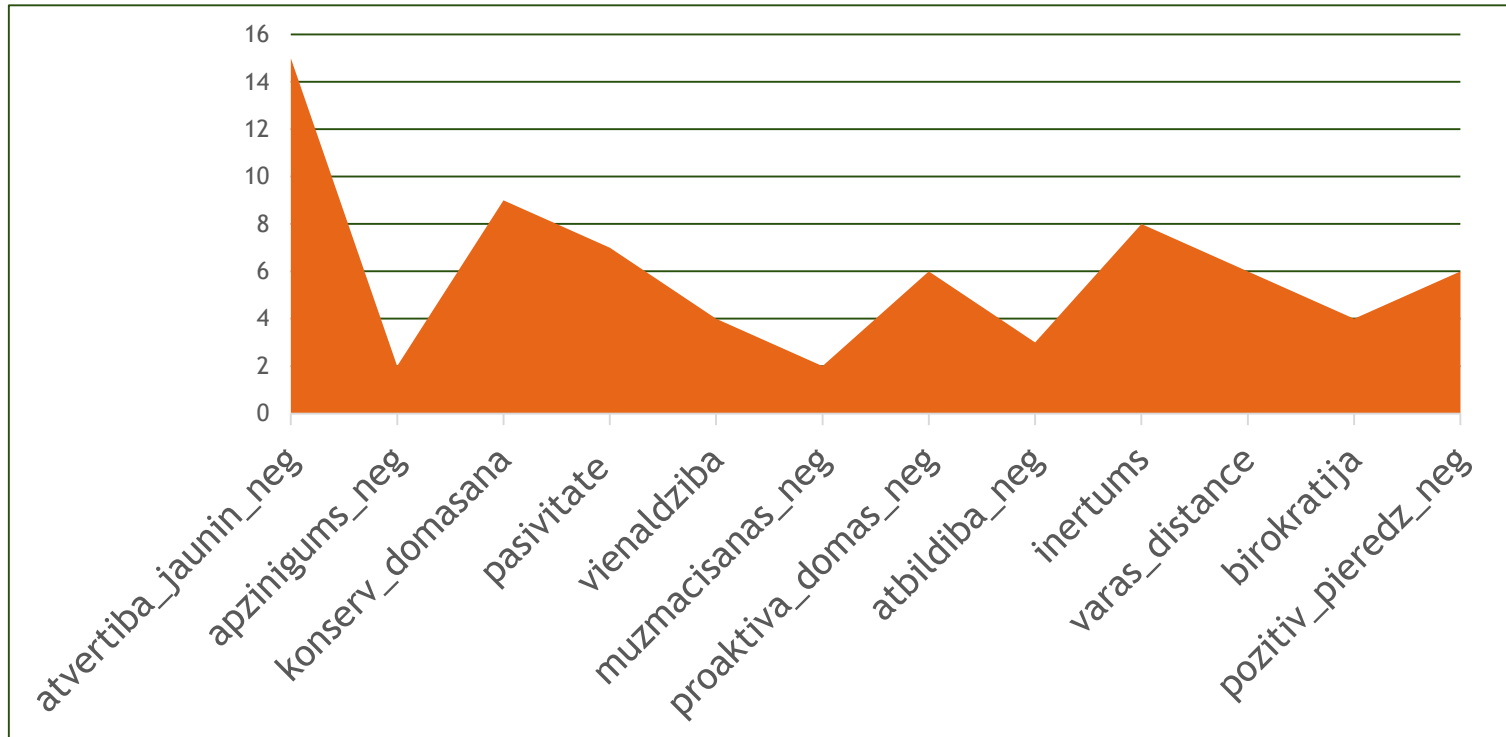

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Problēmas izglītības jomā (t.sk. saistībā ar ekoloģiju, biznesu, sportu, politiku u.c.);
- Problēmas izglītības iestādēs;
- Talantīgu cilvēku attīstības iespējas.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (IX) Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

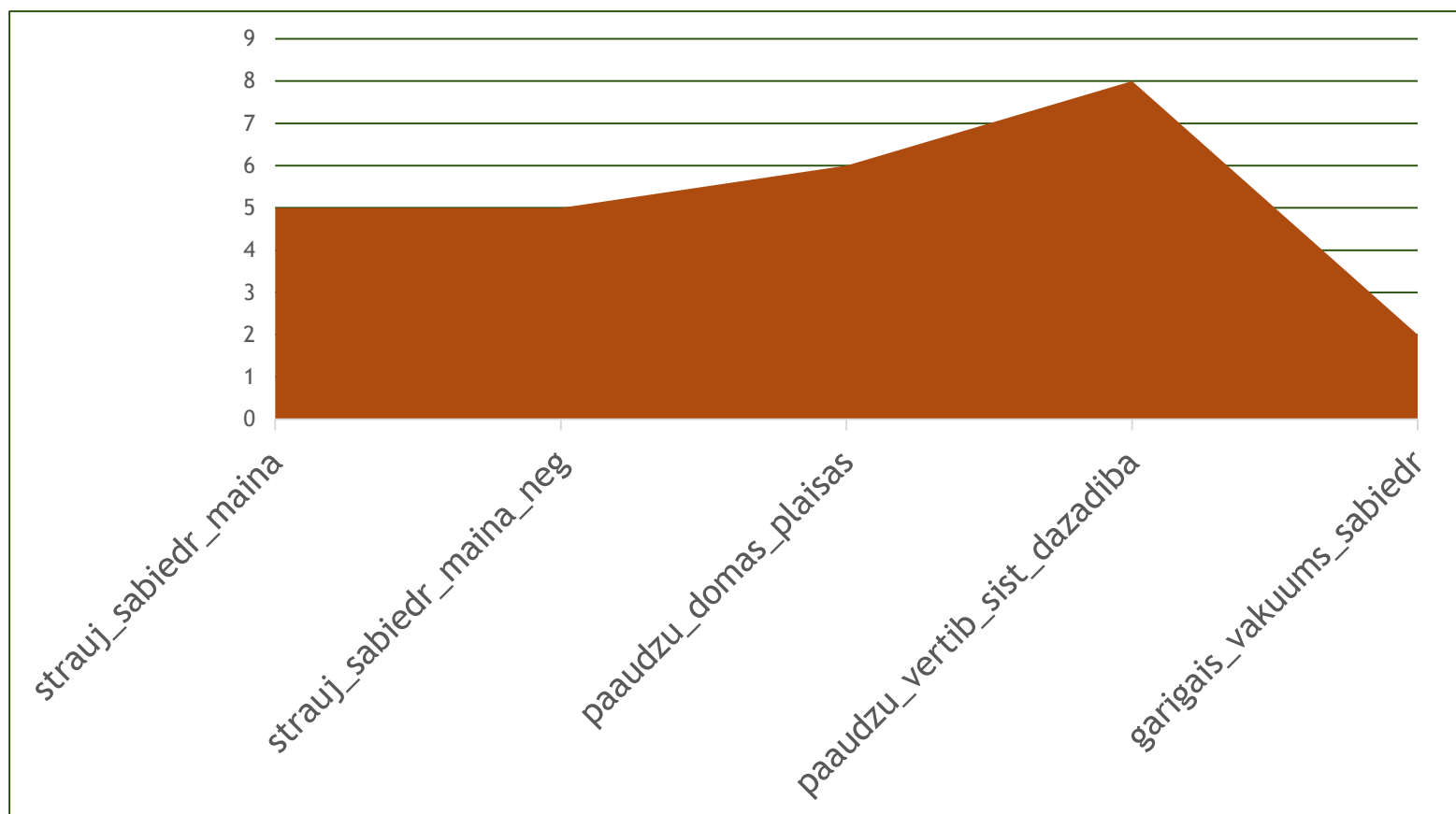
Metakodā «Sociālās inovācijas attīstību traucējošie faktori» (*socinovnegfakt*) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

- Mūžizglītības iespēju nodrošināšana;
- Personības īpašību (apzinīgums, atbildība, ieinteresētība atvērtība jauninājumiem u.c.) pilnveide;
- Proaktīvās domāšanas prasmju pilnveide;
- Pozitīvās pieredzes gūšanas iespēju nodrošināšana.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (X)

Metakodā «Sociālās inovācijas radīšanas konteksts» (*socinovkontekst*) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

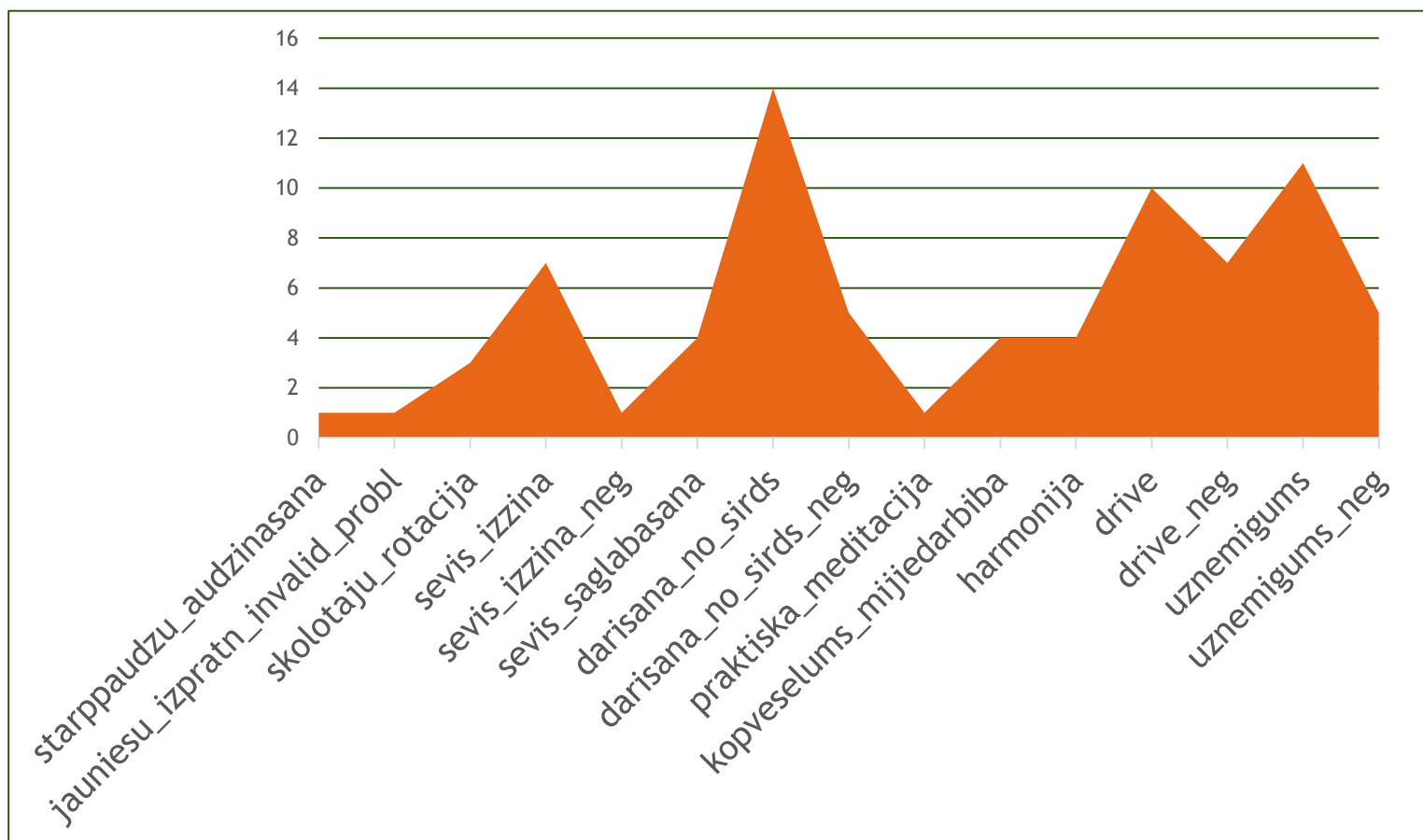

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Strauja sabiedrības maiņa;
- Starppaaudžu plaisa;
- Garīgais vakuums sabiedrībā.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (XI)

Metakodā «Sociālā inovācija un izglītība» (*socinovizgl*)
iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

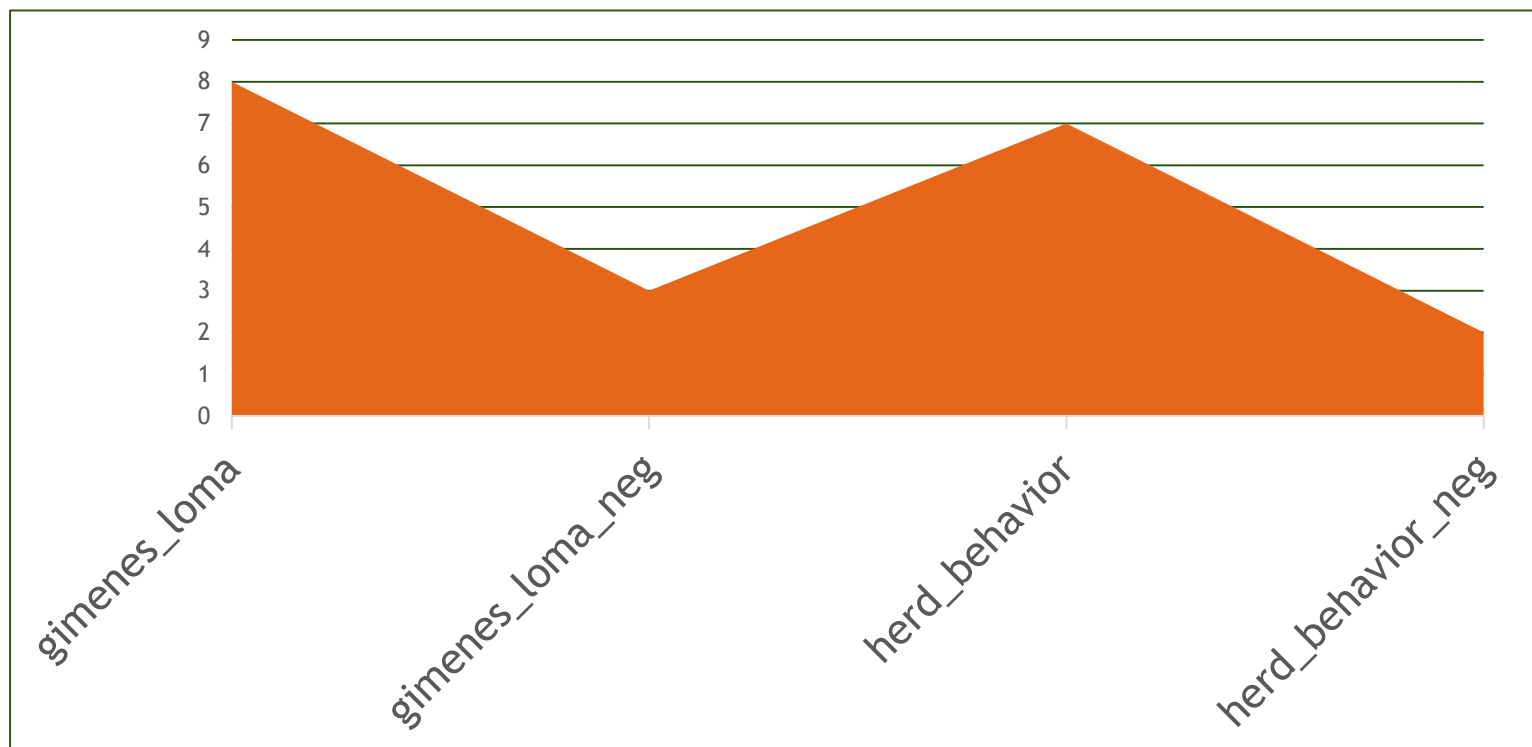
Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Starppaudžu audzināšanas kvalitāte;
- Skolotāju rotācijas iespējas;
- Garīgā audzināšana (darīšana no sirds, sevis izzīņa un saglabāšana, kopveselums mijiedarbībā ar citiem, dabu un pasauli, harmonijas sasniegšana starp ārējo un iekšējo);
- Personības īpašību (neatmaidība, mērķtiecīgums, uzņēmīgums) izkopšana.

2.posma gaita un pirmie rezultāti (XII)

Metakodā «Sociālā inovācija (dažādas domas)» (*socinovdazadi*) iekļauto konceptuālo kodu biežumu sadalījums

Izaicinājumi no izglītības perspektīvas

- Ģimenes loma iesaistīšanās sociālās inovācijas procesos;
- Ģimenes audzināšanas līmenis;
- Medijos (sabiedrības, skolas, skolotāju) uzspiestās uzvedības apzināta un neapzināta kopēšana (atdarināšana).

Kopsavilkums (I)

Izaicinājumi sociālās inovācijas veicināšanai Latvijā (no izglītības perspektīvas) tiek iedalīti trīs grupās:

Personības īpašību izkopšana

Prasmju apgūšana un pilnveide

Konteksta izpēte un pilnveide

Kopsavilkums (II)

Sociālās inovācijas veicināšanai Latvijā (no izglītības perspektīvas) ir vajadzīgi cilvēki (sociālie novatori un inovatori, kā arī viņu atbalstītāji), kuriem piemīt noteiktas rakstura īpašības un prasmes.

Personības īpašību izkopšana

- apzinīgums;
- atbildība;
- ieinteresētība;
- atvērtība jauninājumiem;
- neatlaidība;
- mērķtiecīgums;
- uzņēmīgums;
- u.c.

Prasmju apgūšana un pilnveide

- līderība;
- proaktīvā domāšana;
- attīstības un sadarbības iespēju saskatīšana un izmantošana;
- sociālo problēmu saskatīšana un risināšana;
- sociālās prasmes (informācijas apmaiņa, sadarbības tīklu veidošana, interešu ievērošana);
- u.c.

Konteksta izpēte un pilnveide

- strauja sabiedrības maiņa;
- starppaudžu plaisa;
- garīgais vakuums sabiedrībā;
- problēmas izglītības (mūžizglītības) jomā;
- ģimenes loma;
- _____
- pozitīvu piemēru rādīšana un procesu aktivizēšana;
- pozitīvās pieredzes gūšanas iespēju nodrošināšana;
- garīgā starppaudžu audzināšana;
- izglītības iestāžu sadarbība ar iedzīvotājiem, uzņēmumiem, NVO;
- u.c.

Kopsavilkums (III)

- ▶ Izaicinājumi sociālās inovācijas veicināšanai Latvijā (no izglītības perspektīvas) ir saistīti **ar sociālās inovācijas veicināšanai nepieciešamo Latvijas iedzīvotāju rakstura īpašību izkopšanu, prasmju apgūšanu un pilnveidi, kā arī sociālās inovācijas veicināšanai nepieciešamā konteksta izpēti un pilnveidi.**
- ▶ Sociālās inovācijas veicināšanai Latvijā (no izglītības perspektīvas) **ir vajadzīgi cilvēki** (sociālie novatori un inovatori, kā arī viņu atbalstītāji), **kuriem piemīt noteiktas (sociālās inovācijas procesus veicinošas) rakstura īpašības un prasmes un kuri ir gatavi un spējīgi radoši, bet adekvāti rīkoties esošajā kontekstā, ar savu attieksmi, uzvedību un rīcību vienlaikus pilnveidojot šo kontekstu.**

Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai - jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC-LV)

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Svetlana Surikova

Latvijas Universitāte

svetlana.surikova@lu.lv

Karine Oganisjana

Rīgas Tehniskā universitāte

Karine.Oganisjana@rtu.lv